

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.07.2016, sen. zn. 29 NSČR 118/2016, ECLI:CZ:NS:2016:29.NSCR.118.2016.1

Číslo: 134/2017

Právní věta: I v poměrech upravených zákonem č. 182/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů platí, že námitkami, které měly zaznít při projednání a schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce, se soud v rozvrhovém usnesení již nezabývá.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.07.2016

Spisová značka: 29 NSCR 118/2016

Číslo rozhodnutí: 134

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence

Předpisy: § 302 IZ

§ 303 IZ

§ 304 odst. 4 IZ

§ 306 IZ

§ 307 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání dlužnice proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 9. 2015, sp. zn. MSPH 59 INS 14997/2012, 2 VSPH 60/2015-B.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 6. 10. 2014, č. j. MSPH 59 INS 14997/2010-B-68, rozhodl Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“), o rozvrhu výtěžku zpeněžení majetkové podstaty dlužnice tak, že:

[1] Určil, že každá zjištěná nezajištěná pohledávka bude uspokojena do výše 11,869891 %, přičemž k rozdělení bude použito částky 76 663,70 Kč, a u každého věřitele uvedl částku, která mu má být vyplacena (bod I. výroku).

[2] Uložil insolvenčnímu správci, aby provedl rozvrh do 2 měsíců od právní moci usnesení a aby mu podal písemnou zprávu o provedení rozvrhu do 10 dnů od výplaty poslední částky (bod II. výroku).

[3] Věřitelům, kteří do 10 dnů nesdělí insolvenčnímu správci číslo účtu, na který jim má být na jejich náklady zaslána platba, bude částka na ně připadající vyplacena v sídle insolvenčního správce v den jím určený (bod III. výroku).

2. Insolvenční soud vyšel z toho, že:

[1] Usnesením ze dne 15. 1. 2014, č. j. 59 INS 14997/2010-B-47, které nabylo právní moci dne 1. 7. 2014, schválil insolvenční soud konečnou zprávu a vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce (dále jen „konečná zpráva“).

[2] Podáním ze dne 11. 9. 2014 (B-65) doplněným 30. 9. 2014 (B-67) podal insolvenční správce návrh na rozdělení výtěžku zpeněžení majetkové podstaty, v němž uvedl, že dle pravomocně schválené konečné zprávy bude v konečném rozvrhu mezi jednotlivé věřitele rozvržena částka 76 663,70 Kč. Míra uspokojení jednotlivých věřitelů z této částky činí 11,869891 %. Do konkursu se přihlásilo celkem 9 věřitelů se zjištěnými pohledávkami v celkové výši 2 531 366,41 Kč, z toho 1 zajištěný věřitel. Vzhledem k tomu, že v průběhu insolvenčního řízení vzal věřitel č. 5 přihlášku své pohledávky zpět, nebyl zařazen do rozvrhu.

3. Na tomto základě insolvenční soud uzavřel, že:

[1] Pořadí uspokojování jednotlivých pohledávek (nároků) je dáno ustanovením § 305 a násl. zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

[2] Zpeněžením podstaty bylo získáno celkem 1 822 423,98 Kč.

[3] Během insolvenčního řízení bylo na hotových výdajích insolvenčního správce (6 136 Kč), nákladech spojených se správou a udržováním podstaty (67 057,49 Kč), odměně insolvenčního správce (65 524,22 Kč včetně daně z přidané hodnoty), předpokládaných výdajích spojených s ukončením konkursu (5 000 Kč) a na vydání výtěžku zajištěnému věřiteli (1 602 042,57 Kč) vyplaceno celkem 1 745 760,28 Kč.

[4] Všechny ostatní pohledávky zjištěné ve výši 645 866,89 Kč budou uspokojeny do výše 11,869891 %.

[5] Po přezkoumání shledal insolvenční soud rozdělovací návrh správným, proto podle něj vydal rozvrhové usnesení dle § 306 insolvenčního zákona.

4. Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 14. 9. 2015, č. j. MSPH 59 INS 14997/2010, 2 VSPH 60/2015-B-84, potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

5. Odvolací soud dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:

[1] Insolvenční řízení se člení na několik relativně samostatných fází, z nichž každá má přesně stanovený zákonný rámec, od něhož se nelze odchýlit (jednak proto, aby v příslušné etapě byla chráněna práva jednotlivých účastníků řízení, jednak proto, aby nebyly zpětně zpochybňovány výsledky předešlých fází řízení).

[2] Projednáním konečné zprávy se uzavírá fáze zjišťování a zpeněžování (majetkové) podstaty. Za účasti věřitelů i dlužníka jsou tímto způsobem (co do aktiv i pasiv) postaveny najisto výsledky konkursu. Pravomocným schválením konečné zprávy a vyúčtování se zakládá definitivní závěr jak o celkových příjmech (majetkové) podstaty, tak o výdajích souvisejících se správou majetkové podstaty i všech ostatních pohledávkách za majetkovou podstatou a pohledávkách jim na roveň postavených, které již správce uspokojil a které ještě uspokojit

zbývá, jakož i o plnění poskytnutém zajištěným věřitelům (všechny tyto údaje jsou povinnou náležitostí konečné zprávy).

[3] Odtud vzešlé výsledky konkursu pak indikují některý ze zákonem předvídaných dalších procesních postupů. Tím je buď úplné uspokojení případných dosud neuhrazených pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených, provedené dle ustanovení § 305 odst. 1 IZ (po zapravení zajištěných pohledávek), následované rozvrhem dle ustanovení § 306 insolvenčního zákona, anebo rozhodnutí soudu podle ustanovení § 297 odst. 2 insolvenčního zákona o poměrném uspokojení neuhrazených pohledávek v režimu za podstatou (podle pravidel vymezených v ustanovení § 305 odst. 2 insolvenčního zákona), jímž bude výtěžek ze zpeněžení podstaty zcela spotřebován, a po právní moci tohoto usnesení (a jeho splnění insolvenčním správcem) bude následovat zrušení konkursu podle ustanovení § 308 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona.

[4] Z výše uvedeného vyplývá, že při rozhodování o rozvrhu výtěžku zpeněžení majetkové podstaty mezi nezajištěné věřitele v rámci závěrečné fáze řízení (konkursu) již nelze přihlížet k námitkám, jež zpochybňují správnost konečné zprávy, respektive správnost údajů v ní uvedených, včetně údaje o výši dosaženého výtěžku zpeněžení a na něm závislého údaje o tom, v jaké výši jsou v této fázi k dispozici prostředky na uspokojení pohledávek věřitelů.

[5] Poměřováno těmito úvahami považuje odvolací soud za nutné uvést, že výhrady dlužnice spočívající v tom, že jí správce nepředložil řádné vyúčtování, že není jasné, kolik se „celkově nahromadilo finančních prostředků“, že insolvenční správce „vybral více peněz, než uvádí“, a že prodal nemovitosti pod cenou, jsou ve skutečnosti námitkami směřujícími proti správnosti konečné zprávy. Opakovaně však budiž zdůrazněno, že právě usnesení o schválení konečné zprávy je instrumentem, jímž soud kromě jiného rozhoduje o výsledcích zpeněžení majetkové podstaty i o tom, v jaké výši jsou k dispozici prostředky určené k uspokojení věřitelů.

[6] V daném případě je z obsahu spisu zřejmé, že částka 76 663,70 Kč určená rozvrhovým usnesením k rozdělení mezi nezajištěné věřitele odpovídá částce, jež byla k tomuto účelu stanovena pravomocně schválenou konečnou zprávou a odpovídá též součtu (sumě) částek přidělených k vyplacení jednotlivým nezajištěným věřitelům. Argumentace dlužnice je tak při posuzování správnosti napadeného usnesení bez významu, neboť jejím prostřednictvím není zpochybněna žádná z podstatných skutečností, na nichž rozvrhové usnesení stojí.

[7] Insolvenčnímu soudu, jenž za této situace postupoval podle ustanovení § 306 odst. 2 a 3 insolvenčního zákona a rozhodl o rozdělení výtěžku zpeněžení mezi nezajištěné věřitele, proto nelze vytknout žádné pochybení.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Proti usnesení odvolacího soudu podala dlužnice dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, namítajíc, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř. (tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci), a požadujíc, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

7. Konkrétně dovolatelka odvolacímu soudu vytýká, že se nezabýval věcně jejími odvolacími námitkami, z nichž plyne, že majetek náležející do její majetkové podstaty není řádně spravován,

není doložena jeho hodnota ani nakládání s ním, leč je najisto doloženo, že dluh je počítán vždy dvakrát (pro ni a pro jejího manžela), ač jde o dluh společný.

8. Nesouhlasí přitom se závěrem, že podstatná je konečná zpráva.

9. Podstatou dovolání je tak opakování těch námitek, jež podle odvolacího soudu měly zaznít při projednání a schválení konečné zprávy.

III.

Přípustnost dovolání

10. S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2014 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2014, sen. zn. [29 NSČR 45/2014](#), uveřejněné pod č. 80/2014 Sb. roz. obč.).

11. Dovolání je v dané věci přípustné dle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně na vyřešení otázky vztahu usnesení o konečném rozvrhu (rozvrhového usnesení) a usnesení o schválení konečné zprávy z hlediska možných námitek, jež mají (mohou mít) právní význam v řízení o opravném prostředku (dovolání) proti usnesení o schválení konečné zprávy, respektive proti rozvrhovému usnesení.

IV.

Důvodnost dovolání

12. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

13. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

14. Pro právní posouzení věci jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona.

§ 302

(1) V závěru zpeněžení majetkové podstaty insolvenční správce předloží insolvenčnímu soudu konečnou zprávu. Předložení konečné zprávy nebrání, jestliže

a/ dosud nejsou ukončeny incidenční spory, pokud jejich výsledek nemůže podstatně ovlivnit závěr konečné zprávy,

b/ se nepodařilo zpeněžit všechny majetek náležející do majetkové podstaty, pokud dosud nezpeněžený majetek může být z majetkové podstaty vyňat.

(2) Konečná zpráva insolvenčního správce musí podat celkovou charakteristiku jeho činnosti s vyčíslením jejich finančních výsledků. Konečná zpráva musí obsahovat zejména

a/ přehled pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených, které insolvenční správce již uspokojil a které ještě uspokojit zbývá,

b/ přehled výdajů vynaložených v souvislosti se správou majetkové podstaty se zdůvodněním výdajů, které nejsou obvyklé,

c/ přehled zpeněžení majetkové podstaty s výsledkem, jehož bylo dosaženo,

d/ uvedení majetku, který nebyl zpeněžen, s odůvodněním, proč k tomu došlo,

e/ výsledky částečného rozvrhu, pokud k němu došlo,

f/ přehled plnění zajištěným věřitelům s promítnutím do rozvrhu,

g/ přehled jednání a právních úkonů, významných pro průběh insolvenčního řízení.

(3) Konečná zpráva insolvenčního správce musí vyústit ve vyčíslení částky, která má být rozdělena mezi věřitele, a v označení těchto věřitelů, s údajem o výši jejich podílů na této částce.

(4) Ke dni sestavení konečné zprávy sestaví insolvenční správce účetní závěrku.

§ 303

(1) Současně s konečnou zprávou insolvenčního správce předloží insolvenčnímu soudu i vyúčtování své odměny a výdajů.

(2) Vyúčtování své odměny a výdajů podá i předběžný správce a další správci, kteří se podíleli na správě majetkové podstaty a jsou osobami rozdílnými od insolvenčního správce a jejich odměna netvoří součást jeho odměny.

§ 304

(...)

(4) Na jednání o konečné zprávě a vyúčtování insolvenčního správce projedná insolvenční soud námitky, které byly proti ní vzneseny. Na základě toho rozhodne buď tak, že

a/ schválí předloženou konečnou zprávu a vyúčtování, nejsou-li námitky vůči nim důvodné,

b/ nařídí doplnění nebo změnu konečné zprávy nebo vyúčtování, jestliže shledá, že některé z námitek proti nim jsou důvodné, avšak nemění její základní obsah,

c/ odmítne přijmout konečnou zprávu, shledá-li že námitky proti ní vznesené důvodně zpochybňují zprávu jako celek; v tomto případě uloží insolvenčnímu správci, aby předložil novou konečnou zprávu ve lhůtě, kterou určí.

§ 306

(1) Po právní moci rozhodnutí o schválení konečné zprávy předloží insolvenční správce insolvenčnímu soudu návrh rozvrhového usnesení, v němž uvede, kolik má být vyplaceno na každou pohledávku uvedenou v upraveném seznamu přihlášených pohledávek.

(2) Insolvenční soud přezkoumá věcnou správnost návrhu předloženého insolvenčním správcem. Poté vydá rozvrhové usnesení, v němž určí částky, které mají být věřitelům vyplaceny.

(3) Všichni věřitelé zahrnutí do rozvrhu se uspokojují poměrně vzhledem k výši jejich pohledávky tak, jak byla zjištěna.

(4) Vydání rozvrhového usnesení nebrání, jestliže ohledně některé z pohledávek z upraveného seznamu přihlášených pohledávek nejsou dosud splněny podmínky pro její výplatu nebo jde-li dosud o pohledávku spornou; jde zejména o pohledávky,

a/ kterých se týká odvolání proti konečné zprávě,

b/ ohledně kterých dosud nebyl skončen incidenční spor.

(5) Pro zařazení do rozvrhu je u pohledávek vázaných na podmínku rozhodný stav ke dni vydání rozvrhového usnesení.

§ 307

(1) Rozvrhové usnesení doručí insolvenční soud insolvenčnímu správci, dlužníku a věřitelům, jejichž pohledávek se toto usnesení týká; tyto osoby mohou proti rozvrhovému usnesení podat odvolání.

(2) V rozvrhovém usnesení určí insolvenční soud insolvenčnímu správci lhůtu k jeho splnění; lhůta nesmí být delší než 2 měsíce od právní moci tohoto usnesení.

(3) Částky určené pro jednotlivé věřitele v rozvrhovém usnesení jim insolvenční správce proplatí na jejich náklad zpravidla ve svém sídle. Částky nepřesahující 500 Kč může složit do úschovy u soudu a věřitele o tom písemně vyrozumět. Obdobně postupuje, jestliže nedojde k proplacení částek určených pro jednotlivé věřitele do 30 dnů od rozvrhového usnesení pro překážku na jejich straně. O splnění rozvrhového usnesení podá insolvenční správce insolvenčnímu soudu zprávu.

(4) Částky, které by mohly připadnout na pohledávky uvedené v § 306 odst. 4, složí insolvenční správce do úschovy u insolvenčního soudu. Jakmile odpadnou překážky k jejich výplatě, vydá o nich insolvenční soud další rozvrhové usnesení; ustanovení o rozvrhovém usnesení platí obdobně i pro další rozvrhové usnesení. Pokud se ukáže, že ohledně některé z těchto částek nejsou splněny předpoklady pro její zařazení do rozvrhu, vyloučí ji insolvenční soud z rozvrhu; proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné. Obdobně se postupuje ohledně částek vyčleněných na výlohy spojené s ukončením řízení, pokud nebyly použity.

15. V této podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení již v době vydání usnesení o schválení konečné zprávy a později nedoznala změn.

16. Nejvyšší soud především podotýká, že již v důvodech usnesení ze dne 29. 4. 2010, sen. zn. [29 NSČR 30/2009](#), uveřejněného pod č. 14/2011 Sb. roz. obč. (dále jen „R 14/2011“) [usnesení je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu], upozornil, že pro insolvenční řízení nelze bez dalšího (automaticky) přejímat judikatorní závěry ustavené při výkladu zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“) [a to především proto, že insolvenční zákon obsahuje poměrně podrobná procesní pravidla, jež je třeba vnímat v jejich komplexnosti a jejichž pojetí ne vždy (a to zpravidla záměrně) odpovídá tomu, jak bylo v obdobné procesní situaci postupováno za účinnosti zákona o konkursu a vyrovnání]. To nicméně neplatí pro závěry formulované v konkursních poměrech k povaze usnesení o schválení konečné zprávy a rozvrhového usnesení (a k jejich vzájemnému vztahu). Jde o následující závěry:

[1] Konečná zpráva neřeší otázku způsobu a rozsahu uspokojení pohledávek konkursních věřitelů; o tom rozhoduje konkursní soud v rozvrhovém usnesení (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. [29 Odo 1111/2005](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 11, ročník 2007, pod č. 170, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2012, sp. zn. [29 Cdo 2106/2010](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročník 2013, pod číslem 49, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. [29 Cdo 3905/2010](#), uveřejněné v časopise Soudní

judikatura číslo 10, ročník 2013, pod číslem 141).

[2] Rozvrh (ve smyslu rozvrhu konečného) patří k závěrečným úkonům konkursního řízení při jeho normálním průběhu. Jakmile dojde k jeho realizaci, je již možné konkurs zrušit. Podstata rozvrhu (ve smyslu rozvrhu konečného) spočívá v tom, že celkový výtěžek zpeněžení konkursní podstaty se rozdělí mezi konkursní věřitele podle pravidel stanovených v § 32 ZKV. Děje se tak usnesením, které zákon nazývá rozvrhovým usnesením; tímto usnesením se tudíž rozvrh nenařizuje, ale provádí (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2008, sp. zn. [29 Odo 657/2006](#), uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 11, ročník 2008, pod číslem 168).

[3] Podstata věcného přezkumu správnosti rozvrhového usnesení vůči konkursním věřitelům tkví v posouzení, zda podle pravidel určených zákonem o konkursu a vyrovnání bude mezi konkursní věřitele rozvržen dosažený výtěžek zpeněžení majetku konkursní podstaty způsobem, jenž bude odpovídat jejich zjištěným pohledávkám (v návaznosti na výsledky přezkumného jednání a incidenčních sporů vyvolaných popěrnými úkony) [srov. opět usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [29 Cdo 2106/2010](#)].

[4] Nabude-li právní moci usnesení o schválení konečné zprávy, je zásadně vyloučeno, aby se soudy problematikou, k jejímuž řešení je konečná zpráva primárně určena, zabývaly v konkursu později, např. při vydání rozvrhového usnesení či při vydání usnesení o zrušení konkursu. Námitkami, které měly zaznít při projednání a schválení konečné zprávy, se soud v rozvrhovém usnesení již nezabývá [např. usnesení ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. [29 Odo 777/2002](#), uveřejněné pod č. 48/2004 Sb. roz. obč., nebo usnesení ze dne 10. 12. 2008, sp. zn. [29 Cdo 1750/2008](#), usnesení ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. [29 Cdo 4838/2008](#), anebo usnesení ze dne 26. 5. 2011, sp. zn. [29 Cdo 1505/2011](#)].

17. V poměrech upravených insolvenčním zákonem pak podrobněji formulovaná pravidla upravující náležitosti konečné zprávy (§ 302 insolvenčního zákona), vyúčtování odměny a hotových výdajů insolvenčního správce (§ 303 insolvenčního zákona), proces projednání a schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a hotových výdajů insolvenčního správce (§ 304 insolvenčního zákona), a pravidla upravující náležitosti rozvrhu (§ 306 insolvenčního zákona) a způsob provedení rozvrhového usnesení (§ 307 insolvenčního zákona) výše popsané pojetí vztahu konečné zprávy a rozvrhu jen posilují (umocňují).

18. Jinak řečeno, i v poměrech upravených insolvenčním zákonem platí, že námitkami, které měly zaznít při projednání a schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce, se soud v rozvrhovém usnesení již nezabývá.

19. V dané věci tedy odvolací soud nepochybil, jestliže se nezabýval odvolacími námitkami, jež jsou z obsahového hlediska těmi, jež měly zaznít v procesu schvalování konečné zprávy, a nikoli těmi, jejichž prostřednictvím by bylo lze zpochybnit předpoklady pro vydání rozvrhového usnesení, jež z výsledků pravomocně schválené konečné zprávy vychází.

20. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).